

סביבה חדשה

מדריך לאכיפה סביבתית לראשי הרשויות המקומיות

/ עו"ד שרון מדל-ארצי

מתן כלים בידי הרשויות
המקומיות לאכיפת החוקים
הסביבתיים העיקריים, מעמידה
את ראשי השלטון המקומי במבחן
שכמוהו עוד לא היה. לאור החוק
החדש, יידרשו ראשי הרשויות
בכלל ואלו שנבחרו על בסיס מצע
סביבתי בפרט, להוכיח לציבור, כי
עשו שימוש ראוי במנדט הסביבתי
אשר היקנה להם המחוקק

כזה, נדרש ראש הרשות לנקוט בפרוצדורה הקבועה בחוק החדש ולהחיל בתחומה חוק עזר סביבתי ספציפי.

לאחר שבידי הרשות המקומית תהיה תשתית חוקית מסודרת לאכיפה סביבתית, על הרשות להקים מערך פקחים. תפקידו לאכוף בשטח הרשות את השורה הארוכה של החוקים הסביבתיים על שלל העבירות הקבועות בהם. זהו חלקו השני, והמורכב לא פחות, של האתגר העומד בפני הרשויות המקומיות.

אין המדובר במשימה פשוטה כלל ועיקר. אכיפה על פי החוק החדש נותנת בידי הפקחים סמכויות חסרות תקדים בתחום החקירה, החיפוש והמעצר. כל זאת, בכל הנוגע לעבירות הקשורות בחומרים מסוכנים, פסולת למיניה, מים, רישוי עסקים, קרינה בלתי מייננת, שילוט בלתי חוקי, נהיגה ברכב על חוף הים, איסוף ומזחור צמיגים ותחומים סביבתיים נוספים, הדורשים כולם היכרות מעמיקה עם שלל הוראות החוקים הסביבתיים השונים והמורכבים לכשעצמם.

גם הקנסות אשר יוכלו להטיל פקחי הרשות המקומית גבוהים לאין שעור מאלו שסמכותם היתה משגת להטיל טרם חקיקתו של חוק זה. על מנת לתמרץ את הרשות המקומית לפעול קובע החוק, כי קנס שהטיל פקח או שהוטל בבית המשפט עקב הפעלת סמכותו של פקח – ישולם לקופת הרשות המקומית.

מתן כלים (ומימון בציוד) בידי הרשויות המקומיות לאכיפה של החוקים הסביבתיים העיקריים, מעמידה את ראשי השלטון המקומי במבחן שכמוהו עוד לא היה. לאור החוק החדש, יידרשו ראשי הרשויות בכלל ואלו שנבחרו על בסיס מצע סביבתי בפרט, להוכיח לציבור, כי עשו שימוש ראוי במנדט הסביבתי אשר היקנה להם המחוקק.

הרבה נעלמים קיימים עדיין, גם לאחר חקיקתו של חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים). יחד עם זאת, ניתן כבר עתה לציין בוודאות, כי יישומו הוא המבחן הסביבתי המרכזי הניצב לפתחם של ראשי הרשויות המקומיות בחמש השנים הבאות. ///

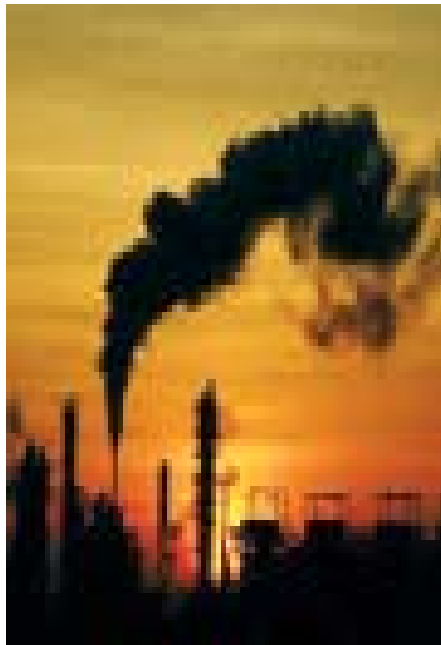
ע רב הבחירות לרשויות המקומיות השמיעו מתמודדים רבים "הצהרות ירוקות", והיו מי שהאג'נדה הירוקה היתה המרכזית במצעם. לאחר הבחירות, ההצהרות נשכחות, עולם כמנהגו נוהג, ובתום חמש שנים, כשהם נקראים לתת דין וחשבון לבוחר, יסבירו לנו הנבחרים עד כמה התאמצו וכיצד החוק לא נותן בידיהם את הסמכויות המתאימות. לא עוד.

יידע כל נבחר ויידע כל בוחר, כי חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), תשס"ח-2008, שינה את המצב מיסוד. מעתה, יש לראשי הרשויות סמכויות אכיפה סביבתיות נרחבות, ולציבור הרחב יש זכות לדורש מראשי הרשויות לעמוד בהתחייבויותיהם. החוק החדש מאפשר לרשויות המקומיות לאכוף בתחומן את החוקים הסביבתיים העיקריים בישראל ובכלל זה חוק המים, חוק שמירת הניקיון, חוק חומרים מסוכנים ועוד שורה של חוקים, אשר עד היום הסמכות לאוכפם היתה נתונה בידי המשרד להגנת הסביבה והמשטרה הירוקה.

החוק ייכנס לתוקף ביוני 2009 ואולם על מנת להפעילו ולעשות שימוש בסמכויות האכיפה הנרחבות שלו, על ראש הרשות לנקוט שורה של צעדים על מנת להיערך. בראש ובראשונה, עליו להסדיר מחדש את נושא החקיקה הסביבתית בתחומו.

עליו לערוך מיפוי מדויק של חוקי העזר הסביבתיים מכוחם פעלה הרשות ולהיות עירינה לעובדה שמרגע כניסתו של החוק לתוקף, לא תוכל עוד הרשות להחיל בתחומה חוקי עזר, אשר הוראותיהם דומות להוראות החוקים הסביבתיים המנויים בתוספת לחוק.

בנוסף, יכול וצריך ראש הרשות להחליט האם מעדיף הוא להותיר הוראות מסוימות בחוקי עזר על כנן (אז יהא עליו לנקוט בפרוצדור



רה הקבועה בחוק לאישורם), או שמא להעדיף את היתרונות הגלומים באכיפה על פי החוקים הסביבתיים.

לא מן הנמנע גם שרשות מקומית מסוימת תמצא, כי נושאים סביבתיים ייחודיים הקרויים בים ללב תושביה אינם מטופלים דיים במסגרת החקיקה הסביבתית הראשית. גם במצב דברים

הכותבת היא מנהלת המחלקה לחשפט סביבתי במשרד שביט, בראון, גלאון, צין, נוב, יגור ושות'. נוב